

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Qua ratione privilegium non soluendi decima amittatur. punct. 13

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

8 Tertio, dubitari posset de bonis, quæ religiosi habent locata, conducta, vel in emphyteusim, an ex illis decimæ debeantur: In qua questione si privilegium concessum sit sub illis verbis iuris. Non solvant decimas de suis agris, vel non solvant decimas laborum suorum (hoc est agrorum) ita enim intelligi debet, ut constet ex verbis sequentibus, quos propriis manibus, & sumptibus colunt, cum solum agri colantur, & non labores: certum esse debet sub his verbis non comprehendi agros conductitios, aut in emphyteusim acceptos, quia ipsi non sunt proprii, neque sui, quod expressè videtur definitum ab Alexand. III. in c. dilecti, cum dixerit, sub illis verbis, quæ referuntur, capite Decimas, 16. quest. 1. non fuisse intentionem suam, neque antecessorum suorum agros conductos, & receptos ad formam comprehendere: ita Panorm. in cap. dilecti, Rebuff, quest. 14. n. 52. & communis.

9 Video tamen Ioan. Azor. 1. 1. lib. 7. q. 6. § 3. affirmare, si privilegium dicat, eximimus religiosos à decimis solvendis, ex prædiis, quæ habent, comprehendendi prædia conducticia, quia hæc etiam habentur, licet non ut propria. Suar. verò, cap. 19. numero 11. est ad prædia accepta in emphyteusim extendat privilegium sub opinione probabili, quia emphyteusis distinguitur, à locato, & conducto, & cap. dilecti, solum de prædiis conductis mentionem fecit. Tamen probabilis existimat oppositum, & quando videtur illa prædia conducta, vel in emphyteusim accepta habentur à religiosis. Respondet: habeatur secundum quid, hoc est ad tempus, sicut domus locata, & conducta non dicitur esse mea, neque ego habere absolute domum, sed usum illius ad habitandum, &c. Adde: Contractus emphyteusis à locato, & conducto ferè non distinguitur, nisi ex maiori, vel minori tempore; quæ non debent contractus naturam mutare. Et hic modis dicendi mihi probatur.

10 Quod dubitatur, an ex huiusmodi privilegio coloni agros religiosorum conductos à debito decimarum liberentur? Iure communi certum est non eximi, sed teneri tam religiosos, quam colonos solvere decimas; quia solum eximuntur religiosi à debito decimarum, quæ propriis manibus excolunt. Unde si conducta prædia habent, iam non propriis manibus, seu laboribus fructus percipiunt, sed alienis: & ita est definitum expressè, licet de Decimis. Verum si loquamur iuxta formam supradictam, quæ in privilegiis continetur: communior sententia est religiosos eximi à decimis illorum fructuum. Ratio est: quia privilegium reale eximit à debito decimarum illorum prædiorum, quæ per alios coluntur, ut traditur à glossa in clem. 2. de Decimis, vers. excolendas. Et ibi communiter scribentes. Cardin. quest. 23. Abbas, in cap. ex parte. 1. de Decimis, numer. 5. At in supradictis verbis conceditur privilegium reale, & non personale. At enim Pontifex, Eximimus religiosos, & eorum prædia à decimis solvendis. Ergo. Quod si in aliquo privilegio dicatur, Eximimus religionem illam à decimis solvendis prædiorum suorum, neque addatur, Etiam si per colonos excolant, neque dicatur: Eximimus religionem, & eius prædia: adhuc est probabilis privilegium esse reale, & non personale. Ratio est: quia si tunc deberent coloni solvere decimas Ecclesiæ, ipsa religio solveret decimas de prædiis suis: coloni namque nunquam eximuntur à debito decimarum, etiam cum est privilegium reale concessum religiosi, sed solvantur religiosi expressè, vel implicite solvendo maiorem pensionem, quam solverent, si deberent Ecclesiæ & decimas solvere, aliis si ipsi coloni exempti essent à debito decimarum, iam bona Ecclesiæ laicis absque iusta, & legitima causa concederentur, neque intentio Pontificis fuit conductoribus favere, ut optime traditur à Suar. lib. 1. c. 19. n. 15. Fit ergo si decimæ tunc solvantur, ipsos religiosos solvere decimas de prædiis suis, quod est contra privilegium. Adde: prædia religionis non proprie à debito decimarum dicuntur exempta, sed religiosi sunt, qui eximuntur, non prædia. Vnde si prædia alienentur, seu vendantur à religiosi, non transeunt cum privilegio non solvendi decimas, ut de se constat, & tradit Suar. cap. 20. num. 6.

PUNCTUM XIII.

Qua ratione privilegium non solvendi decimas amittatur.

- 1 Amitti privilegium potest laesione enormi, & renunciatione.
- 2 Si de laesione dubium est, potest fieri compositio.
- 3 Renunciatione probabile est non posse amitti, præcipue si privilegium religioni concessum sit, & à privata domo renuncietur.
- 4 Quapropter præscriptione amittendum sit.

1 Dupliciter amitti potest privilegium, i. est, si in tali privilegio enormis laesio facta sit: tunc enim non potest privilegiatus uti privilegio, quia est contra voluntatem concedentis non enim Pontifex intendit gratia Ecclesiam lædere: hoc tamen intelligendum est, quando privilegiato eviderenter constat de enormi laesione. Ad solvendum tamen decimas non potest tunc Ecclesia propria auctoritate cogere privilegium, ut

decimas solvat, sed indiget auctoritate iudicis competentis, qualis esset ordinarius, vel quilibet alius, apud quem causæ decimarum tractari solent. Quæ omnia præcise gloss. in c. rescripta, 25. q. 2. vers. quod non laesio. Panorm. in c. fuggeffum de decimis. Felin. in c. cum accessissent. de constituti. nib. & Suar. lib. 1. cap. 20. num. 1. Quod si de laesione clarè non constet, recurrentum est ad Pontificem: nullus enim altus interpretari potest rescriptum & privilegium à Pontifice concessum, neque illud moderari. Tempore verò dubij privilegiati non tenentur decimas solvere: quia ratione privilegij possident.

2 Expediret tamen, ne esset occasio litis compositionem facere. Hæc tamen compositio, & conventio vocari non debet renunciatione privilegij, cum non fit ex mera liberalitate facta, sed ob vitandas lites, & quia intelligitur conventior religio: non ob timorem de reuocatione privilegij à Pontifice. Quocirca in iure consuevit. cap. fuggeffum. c. dilecti, de decimis: ita Suar. sup. n. 5.

3 Secundus modus amittendi privilegium est per renunciationem tacitam, vel expressam. Expressam autem renunciationem probabile est fieri non posse: quia est in fauorem Ecclesiæ, & religionis concessum: sicut enim nullus clericus privilegio fori renunciare potest; quia in fauorem clericali status constitutum est: ita non videtur posse religionem huius privilegij renunciare: & esto religio, cui datum est privilegium, poster: priuata verò domus, aut Prælati nullo modo poterit ob rationem supradictam.

4 Ex qua doctrina fit tacitam renunciationem nullo modo præsumi posse sufficientem ad derogationem privilegij, nisi quæ sufficeret, ut Ecclesia aduersus religionem privilegium præscriberet. Non enim alio modo potest amittere privilegium. Quæ autem requirantur ad hanc præscriptionem iam supra diximus. Si verò privilegium sit concessum particulari personæ, illud renunciare poterit; quia talis renunciationi in fauorem est Ecclesiæ, & non contra. Itemque poterit breuiter tempore admiti; si quidem aduersus particulares personas breuiter tempore præscribitur, uti diximus supra.

PUNCTUM XIV.

Quæ pœnæ impositæ sunt non soluentibus decimas, aut facientibus non solui, vel illas aliquo modo usurpantibus.

- 1 Debent excommunicari, qui subtrahunt, neque sunt absoluedi nisi restitutione secuta. Excipe nisi eos excuset impenitentia.
- 2 Aduersus religiosos usurpantes decimas, vel facientes non solui, varia pœnæ latae sunt.
- 3 Aduersus exigentes, occupantes, &c. redditus beneficiorum, ut sibi debitos excommunicatio bullæ est lata.

1 Respondeo, in cap. statumus, 16. q. 1. caveri, ut omnes in Regras decimas soluant iis, quibus debentur, alioquin excommunicationi subiciuntur, quamque penam consummat Trident. sess. 25, cap. 12. de Reformat. iis verbis: Qui decimas subtrahunt, aut impediunt, excommunicantur. Neque ab hoc crimine, nisi plena restitutione secuta absoluantur. Quod quia ratione debet intelligi supra attigimus & in mat. de restit. laicis examinamus. Non enim negari debet absolutio ei, qui impositas est decimas solvere: promittit tamen, & iurat se solviturum, cum possit. Sic Nauarr. c. 17. n. 19. ad fin. Mol. tract. 2. dist. 756. Sanchez. de decal. lib. 2. c. 20. n. 19. sub. 20. Henric. lib. 13. c. 28. n. 1. Bonac. dist. ult. de quinto Ecclesiæ præcepto. q. 5. p. 7. Ratio est clara, quia Concilium præsumi non potest velle denegare sacramentum absolutionem ei, qui in culpa non est non restituendi. Item neque est neganda absolutio ei, cui obligatio solvendi decimas remissa est parte competente; quia illa remissio est tacita, & virtualis solutio: sic gloss. in c. peccatum de reg. iur. in 6. Nauarr. cap. 21. n. 32. Azor. 1. 1. lib. 7. cap. 37. q. 9. Fagnan. lib. 3. de quinto Ecclesiæ præcepto. cap. 6. num. 4.

2 Deinde in clem. religiosi, de Decimis. Fertur excommunicatio aduersus religiosos non habentes beneficium, aut administrationem ob quatuor causas. 1. Si absque iusto titulo sibi decimas, aut primitias Ecclesiæ debitas acceperint, & usurpauerint. 2. Si seruis suis prohibuerint decimas solvere ex gregibus, & rebus suis. 3. Si ipsi ex rebus emptis, & de quibus decimæ debentur Ecclesiis non soluerint. 4. Si prohibuerint, aut non permiserint seruis, & colonis solvere decimas ex terris, quas ipsi eis colendas tradunt. Notandum tamen est hæc incuti, si post monitionem, quæ vna sufficit, ut ibi gloss. factam à parte, cui hæc debentur; intra mensem non satisfecerint, aut ablata non reddiderint, 2. est aduertendum non comprehendi religiosos, quando decimæ non Ecclesiis, sed particularibus personis debentur, ut aduertit Tolet. & Suar. in explic. huius clem. & colligitur ex textu. Religiosi verò habentes beneficium, vel administrationem ipso iure suspenduntur. Deinde in clem. cupientes de penis ipso,